

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „3.—“ „4.50“
za četrt leta „1.50“ „2.25“
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 2 nov.
v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se upravištvo ne osira.

EDINOST

Oglasi in oznanila se račune po 8 nov.
vsesta v petitu; za naslove z debelimi
črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga
obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd.
se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici
Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti
frankovano, ker nefrankovana se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate pro-
jema upravištvo v ulici Carintia 25.
Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost je moč“

Dobro došli!

V znanosti je moč! Na jeziku marsikoga je rek ta le puhla fraza, kaj prikladna ob posebnih prilikah. In vender je izražena v njem sveta resnica; resnici tej se radi in brez-pogojno pokore vsi oni, koji pošteno mislijo se svojim narodom.

Ves svet je silno napredoval v vseh strokah javnega življenja; posledica napredku temu je, da vse hita in vse tekmuje. Nastalo je mej narodi obče vrvenje, obči mejsebojni boj. Orožje pa, ki se rabi v boji tem, je duševno, je orožje znanosti. Zato je pa tudi res, da v znanosti je moč!

V tem stoletju napredoval je svet silno, ali konečni cilj mu je v ne-pregledni še daljavi. In zato bode tudi v bodoče v isti meri in istimi velikan-skimi koraki koračil naprej po poti napredka. Upor od katere-koli strani ostane brezvspešen: časa kolo se ne da ustaviti. Narodi, nesposobni se udeležiti tega napredovanja, obleže v jarku kraj ceste, kjer jih doleti usojena jim nečastna narodna smrt. Zato je pa resnica, da v znanosti je moč!

Vsakemu rodoljubu je torej sveta dolžnost po svoje pripomoči do usposobljenja naroda našega za tekmo-vanje na poti občega napredovanja. Brez znanosti ni napredka, brez šole ni znanosti, a brez dobrih učiteljev ni dobre šole. Iz istin teh je zaključek kaj jasen: oni so največji dobrotniki naroda, koji skrbé za njega izobražbo. Najvažnejša činitelja v tem pogledu pa sta poleg zavedne narodne duhovščine šola in — časnikarstvo. Oba ta činitelja delujeta — če tudi vsak po svoje in vsak na svoji strani — za isti cilj: za izobražbo naroda slovenskega. Skrb jima mora biti, da preskrbita narodu zmožnosti, prepo-trebne v mejnarodni borbi, in ga po-temtakem usposobita za obče tekmo-vanje: da se vzdrži vstricno z dru-

gimi narodi in ne obtiči v jarku kraj ceste. Da ne sodelujeta ta dva čini-telja za srečno bodočnost naroda, ne-častna narodna smrt bi mu bila ne-izogibna.

Zato pa smemo po vsej pravici trditi, da je nam časnikarjem učitelj-ski stan z duhovskim vred najvernejši in najizdatnejši sobojevnik. Pota in sredstva so nam morda malo različna, ali cilj nam je isti!

Prihodnjo soboto prihite nad par stotin učitelje in učiteljev v mesto naše, da se tu posvetujejo o koristih svojega stanu in potrebah šole.

Če se jih kdo veseli, veselimo se jih v prvi vrsti mi, ki smo zdru-ženi okolo našega lista. Dobro došli, sobojevniki naši!

Žalostni so odnosi tu ob Adriji: veren odsev so onega „prijateljstva“, kakoršno goje na vseh straneh do Slovanov, do nas Slovencev pa še po-sebe. Častiti naši gostje nas menda razumejo; in ker nas razumejo, vedo, da jih v Trstu ne čaka sijajen in šumen vsprejem.

Sijajnih in bleščečih slavnosti njim na čast ne moremo prirediti; ali ovacija, koju jim vender-le pri-re-dimo, jim bode izvestno stokrat ljubša — ker jo priredimo v srcih svojih. Iz dna svoje duše zakličemo dragim gostom: dobro došli!

Pozdravljeni torej, sobojevniki naši! Bog blagoslovi Vaše sveto delo, da se kolikor moči približamo svo-jemu cilju: izobražbi naroda! Posve-tujočim se bódi Vam neprestano pred očmi resnica: da v znanosti je moč. Vi ste poklicani, da preskrbite narodu tega orožja, Vi mu morate gladiti pot do srečne bodočnosti.

Še enkrat torej: dobro došli!

—t—

Glavni zbor

„Slovenske Čitalnice“ v Trstu,
dne 9. maja 1891.

Predsednik g. Anton Truden
otvori zborovanje, pozdravlja mnogoštevilne
navzočne člane ter predstavi vladnega svet-
nika, g. vit. Vidica.

Tajnik Ivan Macher pročita svoje
poročilo.

Slavni zbor! Velečastiti društveniki!
Po 12 mesečnem delovanju stopa odsto-
pajoči odbor pred Vas, da Vam poroča
na kratko o svojem delovanju, katero ste
itak vedno imeli priliko nadzorovati.

V glavnem zboru 10. maja 1890. iz-
voljeni novi odbor ustanovil se je v seji
12. maja 1890. tako le:

Truden Anton, predsednik; Mankoč
Ivan, podpredsednik; dr. Ribár Otokar,
tajnik in knjižničar; Viličić Hinko, bla-
gajnik in gospodar. Odborniki: Pollich
Mate, Abram Ivan, Macher Ivan, dr. M.
Truden, Vučković Gjuro. Namestniki: dr.
Mandić Fran, Furlani Ljudevit in Kavčič J.

Dr. O. Rybář preselil se je pa še
isti mesec v Pazin in tajništvo je dne 29.
maja zopet prevzel Ivan Macher. Nadome-
stiti treba je bilo vsled bolezni in smrti
g. H. Viličića tudi blagajnika. Od 19. de-
cembra sem vodil je blagajništvo podpred-
sednik g. I. Mankoč. V odbor sta pa veto-
pila namestnika gg. dr. Mandić Fran in
Ljudevit Furlani.

Društveno življenje bilo je živahno;
bralna in igralna soba navadno dobro obi-
skovana. Kakor že mnogo let sem bila je
„Slovenska Čitalnica“ tudi v tej dobi zbi-
rališče in središče slovenske inteligencije
v Trstu.

V letošnji zimski dobi priredilo je
društvo 6 zabav in sicer: 10., 17. in 24.
januarja ples, 31. jan. veliki ples, 7.
febr. tombolo in ples, 7. marca pa koncert.

Plesne zabave so bile lepe in prilično
dobro obiskovane. Koncert, pri katerem
so sodelovale skoro izključljivo le dru-
štvene moči, bil je pa krasen. Vse točke
programa izvele so se na občno zadovoljnost.

Poleg gostilne bil je vrt z malim parkom.
Tjakaj sem se podal. Nesreča je hotela, da
se srečava — z očetom Almire. Pozdraviva
se hladno. Malimi besedami mi pove, da je
ozdravela in da je tu, in da je odšla na
vrt. Še danes mi je nedoumno, da mi je
to povedal, ko je izvestno želel, da je ne
vidim. Posloviva se. V moji notranjosti pa
se je vnel hud boj — mej razumom in
strastjo. Razum mi je velel: ne hodi tja!
— strast je zahtevala nasprotno. In zma-
gala je — strast! Hitel sem na vrt. Pre-
letel sem vse stezice, da bi jo našel. Toda
zastran! Sila vzbujen približam se naj-
oddaljenemu kraju parka. Izza grmovja,
kjer je stala klop, zaslišim polglasni po-
govor. Obstal sem kakor okamenel: spo-
znal sem jo po glasu. Ni bilo morda lepo,
kar sem potem storil, ali vprašam: kdo
bi bil, — v takem položaju, v kakoršnem
sem bil jaz — drugače ravnal?! Splazim
se kolikor moči tiho do grmovja in sicer
tako blizu, da sem — vse videl. Na klopi
je sedela Almira, poleg nje pa mlad ari-
stokrat. Pogovarjala sta se roko v roci.
Le malo trenutkov je trajalo, in vedel
sem, da je pozabljen nekdanji prijatelj;

Naj omenim še zabavne večere, pri
katerih se je v istini kazala vzajemnost
in bratsko občevanje tržaških Slovanov. Da
vlada ta sloga tudi nadalje v društvu, to je
odstopajočega odbora iskrena želja kakor
tudi vsacega pravega društvenika. Gospoda
moja! 30 let obstoji naše društvo; ovelo
ali vsaj živelo je pod najneugodnejšimi
razmerami, napredovati pa mora pri dose-
danji vzgledni slogi med člani, pri dose-
danji prijateljski zvezi z vsemi slovenskimi
društvu v Trstu.

Društveni prostori odstopali so se
„Ženski podružnici sv. Cirila in Metoda“
za seje in glavni zbor in „Dijaški kuhinji“
ob ponedeljkih in četrtek. Vseh narodnih
večjih zabav udeležil se je odbor po de-
putaciji ter podpiral sploh vsako narodno
gibanje.

Brzjavilo se je mej letom: Udelež-
nikom M. Kadičeve slavnosti na Makarski;
našemu častnemu članu, prevzv. vladiki
Jurju Strossmayerju v Djakovo k 40 let-
nici; „Celjakemu Sokolu“ k ustanovni
slavnosti; obitelji Mažuraničevi o priliki
smrti hrvatskega pesnika Ivana Mažuranića.
Pismono sožalje se je pa izreklo našemu
prezaslužnemu članu g. Mateju Pollichu
in g. Ivanu Viličiću. Prvi izgubil je pre-
rano svojo blago soprogo, drugi pa svo-
jega dragega brata, našega vrlega blagaj-
nika. —

Društvo ima jednega častnega člana,
namreč prevzv. vladiko Jurja Strossmayerja.
Pristopilo je mej letom 32 članov. Mej
temi s posebnim zadovoljstvom omenjam
brate Čehce, ki so se pridružili slo-
venskemu življu v Trstu. Gospoda! ako
korakamo tem naprednim potom, vredno
bode najstarejše naše društvo dičnega
svojega imena „Slovenska Čitalnica“. Iz-
gubili smo 21 članov, največ jveled pre-
selitve iz Trata; štiri pa smo morali iz-
bristati, ker niso spolnjevali svojih dru-
štvenih dolžnosti. Neizprosnna smrt pobrala
nam je tudi dva, in sicer dva dična in
vrta Slovana. Dne 5. jan. prominol je po
dolgi mučni bolezni g. Hinko Viličić,
mož zlatega značaja, ki ima velike za-

na njega mesto pa je stopil mlad plemski
gizdalin.

V meni zaplapolala je strast do sil-
nega plamena. Slednjič me je zmogla
vzbujenost; glasnim vsklikom: maščeva-
nje, maščevanje! zgrudil sem se na tla.

Ko se zdramim, slišim izza grmovja
glasno ihtenje. Ihtela je ona, ravnokar
vzbudivša se iz nezvesti. On je stal poleg
nje. Vzrši nališpanega tekmeča svojega
začelo je zopet po meni vreti. Silnim duš-
nim naporom ojačil sem se, da sem odšel.

Prijatelj me je že nestrpno pričakoval.
Vtis ravnokar doživelega je pa bil menda
jasno viden na licu mojem, kajti prijatelj
zri mi je kaj pomenljivo v obraz. Slednjič
me vpraša: Prijatelj, kaj se ti je dogo-
dilo? Jasnega odgovora mu nisem dal, pač
pa sem ga prosil, da zapustiva nesrečni
ta kraj. Mejpotoma povedal sem mu vse.
Tolažil me je, kakor je vedel in znal.
Prišedšemu domov bila mi je prva misel,
pisati jej ter jej očitati vso grdo nje nezve-
stobo. Proti tej nameri uprl se je zdravi
razum — ali zmogla je zopet strast. Napisal
sem list, v kojem zahtevam pojasnila za-

PODLISTEK.

Zadnje pismo.

Spisal J. Plano.

(Dalje.)

Dragi! gotovo Vam je znano, kako
tesno je človeku pri sroci pred bližajočo se
hudo uro. V naravi vlada neka neznosna
tišina; zrak je tako težak, da te kar tišči
ob tla. Gori ob obnebi pa se pode temno-
sivi nesrečonosni oblaki. Kmalu se začuje
od daleč zamolko bobnenje, koje prihaja
bližje in bližje. Vse to pretrese človeka,
da strahom pričakuje, kaj nam prinese
bližnji trenotki. Grmenje postaja siloviteje
in siloviteje živajoče strele raz-
svitljajo temno obnebo, vsuje se strašna
ploha — — — vmes pa naleta tisto le-
dono zrnje — — — o ubogi kmet, ubogi
kmet, čemu je ves tvoj trud!

Prijatelj! slika ta iz narave je pristna
slika tega, kar sem doživel, čutil in trpel,
predno me je doletela katastrofa. In do-
letela me je neverjetno hitro. Srečne moje
ljubezni jasno obnebo jelo je temniti: do-

zdevati se je jelo, da postaja Almira nekako
hladna. Nekega dne pa je ni bilo več na se-
stanku. Pisala mi je, da je nekoliko bo-
lehna in da se boji — za-me.

Boji se za-me! V svesti sem si bil
tako, da te nekaj pomeni. Bil sem tako
zbezan, da nisem bil za nikake rabo. In
zato sem prosil 14 dni odpusta, katerega
sem tudi dobil. Dnevi ti — sicer dnevi
veselja — bili so mi grozni. Kakor izgu-
bljen lazil sem okoli, da kaj poizvem o
njej. Tudi v hiši, kjer je stanovala, sem
poupraveval. Toda vse je bilo zastoj:
nihče ni mogel ali ni hotel dati pojasnila.
Po vsej pravici sem sumil, da je stvar
nalašč tako zasnovana, da nič ne izvem.

Prvo nedeljo meseca majnika l. 1851.
gnalo me je v okolico, da se nekoliko raz-
vedrim. In res sem šel. Da bi le ne bil
šel! Ure, doživele na tem izletu, prištev-
vam najbridejšim, kar sem jih doživel
na tem svetu.

V neki gostilni ne daleč od mesta
imeli so nekako zabavo. Obilo mestjanov se
je zbralo tu. S prijateljem prisledava k
jedni mizi. Ali ni mi bilo obstanka mej
srečnimi ljudmi! Želel sem si samote.

služe za naše društvo kot odbornik in blagajnik. Ne le mi, vsa narodna društva silno pogrešajo blagega podpornika. Odbor udeležil se je pogreba korporativno. Še isti mesec dne 19. jan. sledil mu je na poti v večnost prijatelj njegov, g. Jakob Gorup, mlad mož, a velik, delaven in poštřtvovalen rodoljub. Gospoda! malo nas je, vsaka izguba nas britko zadene, tembolj ako se tiče takih marljivih in zavednih narodnjakov. Hranimo jima hvaležen spomin v svojih srcih ter vzdignimo se v to s svojih sedežev. (Slava!).

Ne morem si kaj, da ne omenim pri tej priliki lepe in plemenite navade, ki se je udomačila v Tržaških krogih. Mesto vencev gospej Pollichevi, gospodoma H. Viličiču in Gorupu nabiralo se je med prijatelji, večinoma našimi člani, za podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu, kar je imelo vapeh, da se je nabralo čez 200 gl. Izražamo željo, da se plemenita ta navada razširi po vsem slovenskem svetu, da take nevenljive vence polagamo na gomilo onih dragih, katerim hočemo izkazovati poslednjo čast. V isti namen nabralo se je mej letom v društveno pušico 27 gl. 95 kr.

Razavetili so se društveni prostori povodom poroke Nj. cesarske visokosti nadvojvodine Valerije, in po deputaciji poklonilo se je društvo tukajšnjemu ces. kr. namestniku ob istej priliki.

Vročilo in vložilo se je 25 aktov. Odbor je imel 14 rednih sej. Naročeni smo bili na 18 slovenskih, 8 nemških, 3 italijanske in 2 francoska lista in upisani kot član Slovenske in Hrvatske Matice.

Društvena knjižnica šteje 500 knjig, pevski arhiv pa 85 zborov in četverspevov. Petje pod vodstvom g. Bartelja gojilo se je redno.

Z letošnjim letom potekla je pogodba za naše stanovanje. S arbsko občino ni bilo mogoče napraviti nove, ker je zahtevala 300 gl. višjo najemnino, ne da bi nam hotela kaj popraviti ali dovoliti razširjenje dvorane. Zaradi tega odpovedalo se je stanovanje in odbor se je za časa trudil dobiti primerne nove prostore. Po mnogem trudu posrečilo se mu je slednjič najeti lepše od sedanjih v hiši g. Dušana Ristića v Torrente. Meseca avgusta preselimo se v nje. Prepričani smo, da bodo novi prostori z 110 m. veliko dvorano ugodno uplivali na razvoj in razvijanje društva. Razmere tukajšne se niso preobrnilo nam v korist. Da smo vse jedno nekoliko napredovali, zasluga je le Vašega zanimanja za društvo in Vaše sloge. Pa s tem se nočemo in se ne smemo zadovoljiti. Napredek v vsacem obziru bodi naše geslo. Dolžnost vsacega razumnega

trdeč jej, da bodem iskal in našel zadoščenja. Ni mi bilo dolgo čakati na odgovor. Takoj drugaga dne ga dobim. Odgovor pa se je glasil:

Na Vaše grožnje Vam odgovorim, da se že kdo najde, ki bode branil proti Vam čast mojo.

Almira.

Po vsem životu sem se tresel prečrtavši teh par besedi. Jaz sem torej nevaren nje časti! Očitane to bila je najhujša krivica, ki me je mogla doleteti. V tem trenutku sem jo — zaničeval.

Druzega dne potrkala nekdo na vrata moje sobe. Na poziv moj vetopi — mladi aristokrat, tekmeec moj. Nekoliko trenutkov stala sva si molče nasproti. Slednjič ga uprašam, kakova da mu je želja. Zamolklim glasom mi odgovori: „Jaz ali vi, jeden se mora umakniti. Za naju oba ni prostora mej živimi. Drznostjo svojo posegli ste v razmerje moje do bitja, koje obožujem; in za-to zahtevam zadoščenja. Vsaj me umete!“

Razumel sem ga. Odgovorim mu hladno: „Hvala vam lepa, da ste se potrudili. Pozivu vašemu se odzovem, kadar vam drago: vsak trenutek sem vam na uslugo.“

Dogovorila sva še, kar je bilo potrebno — in odšel je.

(Dalje prihodnjič).

Slovana v Trstu je okleniti se trdno društva, katero skozi 30 let častno služi svojemu namenu in dostojno zastopa slovenski živelj ob Adriji. Sveta dolžnost vsakerega je po svoji moči in zmožnosti služiti svoji domovini. Pa le združeno in složno delovanje nas privede do našega cilja. Zaman so posamični napori pri še tako resni volji in še toliki nadarjenosti. Upi v boljšo bodočnost so ničevi, ako držimo roke križem ali gubimo čas z malenkostmi ali celo z osebnostmi. Ločimo dosledno pri vsaki priliki stvar od osebe, plemeniti cilj od zasobnih interesov. Učimo se od naših nasprotnikov narodnega navdušenja in rodoljubja; složno in v bratski ljubezni delujmo v prospeh slovanstva v Trstu. Živela „Slovenska Čitalnica“! Živelci društveniki! — Poročilo vsprejme se z odobravanjem.

Istotako se odobri poročilo g. I v a n a M a n k o č a o finančnem stanju društva, iz katerega posnemljemo, da je imelo društvo dohodkov gl. 2362'99, stroškov gl. 2021'82, preostanka gl. 341'17.

Pregledovalci društvenih računov našli so vse v popolnem redu.

Na predlog gospoda predsednika izvoli se potem z velikim navdušenjem g. Mate Pollich častnim članom Slovenske Čitalnice.

G. M. Mandić prosi besede. Poudarja v svojem govoru vsepešno delovanje odboro pri težavnih razmerah. Omenja njegove velike zasluge za nove prostore ter predlaga, da se izreče odstopajočemu odboru zahvala, kar se z navdušenimi živio-klici sprejme.

Potem se je vršila volitev novega odbora. Izvoljeni so jednoglasno:

Truden Anton, predsednikom; dr. Fr. Mandić, podpredsednikom; Macher Ivan, tajnikom; Mankoč Ivan, blagajnikom. Odborniki: Abram Ivan, Ružič Ljudevit, dr. Truden Mihel, Vučković Gjuro in Anton Žiberna. Namestniki: Furlani Ljudevit, Guzelj Ivan, Bogdanović Anton.

Predsednik g. Anton Truden za hvaljuje se za izvolitev, obljubuje po svojih močeh delovati v prospeh društva, prosi podpore odbornikov in društvenikov ter zaključil glavni zbor.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Dne 10. maja vprejel je cesar predsedstvo državne zbornice. Na udanostni govor dra. Smolke odgovoril je cesar z najmilostnejo zahvalo na izjavi lojalnosti zbornice in naglašal posebno zadovoljstvo, da se je zbornice dotični ukrep sklenil soglasno. Tekom avdijence ponavljal je cesar svoje veselje na parlamenta izjavi, ki se popolnoma ujema z njegovimi blagovoljnimi nameni in izražal upanje in željo, da bode sedaj, ko ne bode adreane debate, pridobljeni čas uporabljal se za rešitev mnogobrojnih važnih nalog. Smolki zahvalil se je cesar najtopeje na inicijativi, Chlumeckemu na patrijotičnih besedah.

V seji državnega zbora dne 11. maja poročal je Smolka o vsprejemu tem. Zbornica vzela stoji udanostno poročilo na znanje. Trgovinski minister zopet predložil v zadnjem zasedanju nerešeni dostavek glede obratnega vodstva na Albrechtovi železnici na državni račun, eventualno, da se ta železnica podržavi.

Poslanec L u z a t t o in tovariši predlagajo, da se v Trstu osnuje italijansko vsučilišče, ali vsaj pravna akademija. — Poslanec grof Coronini utemeljuje predlog svoj, da se premeni volilni red za državni zbor in da se premeni postava glede na poslovni red državnega zbora, osobito kar se tiče sodišča za volitve, proti katerim so se uložili protesti. Predlog Coroninijev izročili so posebnemu odseku 18 članov.

V proračunskem odseku zagotovil je finančni minister, da se pridno bavi z uprašanjem „soli“. Rečeni odsek pozval je vlado s posebno resolucijo, da reši to uprašanje in stopi v dogovore z ogrsko vlado. Potem se vsprejeli dogovor z ogrsko vlado glede pomnožitve kovanega denarja, kakor tudi postavni načrt, tikajoč se preložitve vojašnice iz mesta Dunajskega. Finančni minister je izjavil, da nikakor ni čudno, ako se je pomnožilo kroženje bankovcev, kajti potreba v prometu je vedno večja. Urejenje valute izvršilo se bode postopno. Posl. Menger je predlagal, vlado pozvati, da premišlja o konvertovanji 5% avstrijske papirne rente na primeren način.

Vnanje države.

Znano je, da se papež Leo XIII. jako marljivo bavi se socijalnim uprašanjem. Sedaj namerava izdati posebno encikliko o tem uprašnji. Doposlal jo bode vsem vladarjem in načelnikom držav. Enciklika obstoji iz treh delov. Prvi del opisuje zgodovino tega vprašanja in vzroke sedanjim homatijam, katerim pravi povod pa je pomanjkanje avtoritete na jedni, in pokorščine na drugi strani. Drugi del je spis politiško-gospodarske naravi. Tu se navajajo pota, kako bi si moglo katoličanstvo priboriti vodstvo socijalnega gibanja. Lev XIII. smatra vzravnaajočo pravico kot glavno načelo in pojašnjuje odnošaje, kakoršni bi morali vladati mej državo in posamičnikom, mej kapitalistom in delom. Spis ta obsoja izgrede kapitala in pretirano nakopičevanje kapitala. Obsoja pa tudi neosnovane zahteve revolucionarnega socijalizma. Temu delu namen je: poravnati socijalna nasprotstva.

Tretji del je najvažnejši. Tu pove sv. Oče svoje menenje, kako bi se dalo rešiti težko to uprašanje. Po njega menenji more je rešiti le država; drugače je ni mōči rešiti zbog čudne organizacije šloveške družbe. Države naloga bi bila, da določi vsakdanjo dobo za delo, da vredi plačila, delo žensk in otrok, predpise glede na zdravstvene zahteve itd. Nedavno se je izjavil papež o socijalnem uprašnji: Socijalizem je hudournik. Rešiti bi se dalo to uprašanje trojnimi načini. Prvič, da se mu pot zajezi: To pa bi bilo nevarno, ker bi nas utegnilo za seboj potegniti. Drugič, da mirno stojimo ob bregu; to pa bi bila uloga onega, ki je v spanji srešen. Tretjič, da se mu napravijo odvodilni kanali. To bi bila prava rešitev, ki se najbolj vjema z bitstvom cerkve.

DOPISI.

Iz spodnje okolice, dne 12. maja t. l. [Izv. dop.] V zadnji številki „Edinosti“ se je že omenjalo o znamenitem odloku mestnega magistrata, s katerim se je odpovedala dotična plača cerkvenemu orglarju, g. Hr. Ražemu. Ta gospod ni prva žrtva nasprotne nestrpnosti. V minolemu letu moral je nek dijak mestne višje gimnazije zapustiti zavod, ker je bil član „Adrije“. To pa vsled ovadbe nekega znanega zlobneža. Kako so ravnali dotični gospodarji, poslužni mestni oblasti, se svojimi delalcinudi „Adrije“, je tudi že znano čitateljem „Edinosti“!

Zadnji dogodek, glede odpovedi plače tamošnjemu cerkvenemu organistu je pa celoma razburil vse Barkovljane. Nekateri so želeli javne demonstracije, no ljudstvo naše odzvalo se je drugim potem označenimu činu mogočne sinjorije.

V nedeljo, dne 10. t. m. zbrali so se pevci „Adrijaši“ v polnem številu v dvorani krčme „Pri rumeni hiši“. Bila je to istinito prava domača zabava; koncem vsa pa so se zbrali pevci pred krčmo ter tu v tihi noči zapeli nekaj zborov, da se je razlegalo to slovensko petje po širnem Barkovljanskem selu, kazoč, da so tukajšnji prebivalci po rodu in mišljenju — Slovani!

V ponedeljek, dne 11. t. m. zvečer so se zbrali v krčmi „Pri društvu“ vsi Barkovljanski veljaki in vse polno družih domačinov. Razni govorniki so omenjali ter odločno dokazovali, da se je odpovedala plača domačemu cerkvenemu organistu le za to, ker deluje kot pevovodja domačega pevskega društva „Adrija“. Sklenilo se je enoglasno, da se odpošlje deputacija 7 Barkovljanskih prvakov pod vodstvom dež. poslanca, g. Ivana Martelanca, k tržaškemu županu. Ta deputacija, katera se pokloni v sredo 13. t. m. g. županu, ima nalogo dokazati, kako ničevi so razlogi, radi kojih se hoče odvzeti plača domačemu organistu ter ob tej priliki pojasniti g. županu naše razmere. Enoglasno se je tudi sklenilo, da se ta deputacija enako izreče v imenu vseh domačinov Barkovljanske župnije. Zahtevalo se bode tudi od slavnega magistrata, da prekliče dotični dekret, z opomnjo, da bodo drugači Barkovljani rajši sami plačevali cerkvenega organista! Ta sklep je pač hvalevreden in rodoluben čin vseh Barkovljanskih domačinov, kateri stoje kot skala edini proti krivicam, ki se nam dogajajo. Hoteli so prizadeti hud udarec društvu „Adrija“; prišlo pa je drugače: njihov čin je voda na narodni Barkovljanski mlin! „X“.

Različne vesti.

Osobna vest. Gosp. namestnik tržaški vitez Rinaldini dobil je naslov tajnega svetovalca.

Tretja skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ o binkošti 1891. l. v Trstu. 4. Koncert dne 16. maja 1891. l. v prostorih pri Bergerju, Belvedere pod gradom. Začetek ob 8. uri zvečer. Vsopred: 1. a) Titi: Uvodnica po slovenskih motivih, b) Eilenberg: Koncertna mazurka, svira vojaška godba. 2. a) Dr. G. Ipavic: Zavezna, unisono spremljevanjem orkestra. b) A. Förster: „Naše goré“, mešani zbor. 3. a) Kremsler: Biserji iz Launerjevih valčkov. b) Bisit: Spomini na opero „Carmen“ svira vojaška godba. 4. a) Nedved: „Moj dom“, možki zbor. b) H. Volarič: „Pogovor z domom“, mešani zbor. 5. Rosenkranz: „Moja Avstrija“, fantazija za rog spremljevanjem orkestra. 6. A. Förster: „Pobratimija“, možki zbor. 7. a) Blaschke: Slovenska koračnica, svira vojaška godba. b) Gilett: „Loin du Ball“, medigra v kvartetu za godala. 8. a) Dr. G. Ipavic: „O moja Avstrija“, b) Dr. G. Ipavic: „Pozdrav“, mešana zbor. 9. Kahané: „Turška Podoknica“, svira vojaška godba. 10. a) D. Jenko: „Naprej“, možki zbor. b) J. Haydn: „Cesarska pesem“, unisono spremljevanjem orkestra. Vstopnina za neude: osoba plača 40 kr., obitelj 1 gl. B. Sv. maša v nedeljo, dne 17. maja 1891. l., ob 8. uri zjutraj v župni cerkvi sv. Antona nov. Pela se bode A. Nedvedova maša „Slava Stvarniku“. C. Istega dne po sv. maši „Glavni zbor“ v prostorih pri Bergerju, Belvedere pod gradom. Vsopred, kakor ga bodejo določili delegatje: D. Ob 1½ uri popoldne banket. E. Po banketu izlet v Miramore.

Za III. glavno skupščino „Zaveze slov. učiteljskih društev“ v Trstu oglašeni so sledeči predmeti: a.) za glavno zborovanje: 1. Pravne razmere ljudskih učiteljev. 2. Važnost obrtno nadaljevalnih šol, kako jih snovati. 3. O socijalnih razmerah slovenskega učiteljstva v sedanjih časih. 4. Latinita in nemščina. 5. Metoda računstva na višji stopinji. b.) v sekcijah pa: 1. O zavarovanji pri banki Slaviji. 2. O jednotni pisavi v šolah na Slovenskem. 3. posebni nagradi za tiste učitelje, kateri poučujejo čezpostavno število otrok. 4. O volilni pravici učiteljev in učiteljic na Kranjskem.

Učiteljstvu na Primorskem! „Zaveza“ slovenskih učiteljskih društev bode imela letošnje Duhovo III. skupščino v Trstu. Sedaj, prav sedaj se nam zopet kaže

in ponuja prilika, da si tovariški, prijateljski sežemo z roke v roko, da si bratski odkrijemo gorja svoja, bolesti in težnje; da delujemo v to, da vse svoje moči posvetimo narodu ljubljenu slovenskemu, kojega sinovi in hčere se s ponosom imenujemo, da delamo v blagor mile in drage mladine, potomcev svojih najdražjih biserov, dike boljše bodočnosti. Polje naše je prostrano in globoko in ravno zato potrebujemo tem jačjih moči, moči v delavni službi, soglasnem postopanju in složnem delovanju, da napotimo narod svoj v tir srečne blagosti. Obzor našemu poklicu biva dan za dnevom širji. Pomnožimo v to svoje sile, da častno vzmoremo zadačo, koja hoče biti zvesta pravim naprednim načelom vere, doma in cesarja. Pokažimo tudi mi Primorci in Primorke, da se popolnem zavedamo pristne, zdrave stanovske dolžnosti in to s posebno mnogobrojno udeležitvijo. Naprej tedaj, naprej!

Vsprejemni odbor za III. glavno skupščino učiteljske „Zveze“.

Poziv! Vsi učitelji ali učiteljice, ki so se pri vsprejemnem odboru oglasili zaradi stanovanja v Trstu, oglašijo naj se v soboto v Trstu „Caffe Commercio“ Via Caserma. K pevski poskušnji vabljeni so vsi pevci in pevke dne 16. maja ob 2 uri popoldne k Berger-ju, „Belvedere“ pod gradom.

Vsprejemni odbor.

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Trstu. „Krokarji z metlo“ nameli 10. maja 5 gold. Dne 7. maja „Kokuča“ v Škorkolji donesla 54 kr. Dva puljska izletnika v St. Vincenti 1 gld.

Občni zbor „Trž. Sokola“ je dne 24. t. m. ob 3. uri popoldne v prostorih „Del. podp. društva“.

Občni zbor delaleškega podpornega društva bode dne 24. t. m. ob 3. uri popoldne v gledališču „Fenice“. Uhod iz ulice S. Francesco.

Volilni shod. Nekateri člani tržaškega „Sokola“ vabijo ostale brate „Sokole“ na volilni shod, koji bode jutri v četrtek ob 9. uri zvečer v hotelu „Europa“.

Pojte no, pojte! Zadnja „L' Istria“ zatrjuje nam — kar jej prav radi verjamemo — da je vest o izvolitvi dra. Ferjančiča poročevalcem o Vergottinjevi volitvi vzbudila „profundo disgusto“. Samo to ni res, da bi bila tak „disgusto“ vzbudila „in tutta l' Istria“, ampak vzbudila ga je samo v nje lastnih vrstah. Seveda je to za dotičnika skrajno neprijetno, ako dozna, da se pripravljaja veliko zrcalo, v kojem se ima v kratkem fotografsko verodostojnostjo vsemu svetu pokazati njega odurno obličje, krajno neimpatično vsem onim, ki so si ohranili le količkaj dobrega ukusa. Taka neprijetnost čaka v Istri vladajoče stranke. Ni čuda torej, da so gospoda disgustirani. Sitno in mučno njih položeno vzbuja celó v nas toliko sočutja, da jim radi privoščimo ono malo tolažbe, koja iščejo v predalih „Neue Freie Presse“. Žal, da list ta ni verodostojna priča. Izvolitev dra. Ferjančiča, pravite, je prava ironija. No, vse vaše gospodarstvo v Istri je najbridkejša ironija in satira na zdravi človeški razum. Veseli nas, da g. Ferjančiča dobro poznate. Ker ga pa poznate, ni lepo od Vas, da mu očitate surovosti proti italijanski narodnosti; Ferjančiču ni navada izgovarjati surovosti, ampak — resnice. Ako pa je resnica, izgovorjena o vas, odurna, na tem pa za božjo voljo ni kriv dr. Ferjančič, ampak le vi sami. Ferjančič naj bi se sramoval prevzeti tako poročilo „in causa propria“! Pojte no, pojte! Vsaj ni treba, da bi parlament verjel samo besedam dra. Ferjančiča, kajti njega poročilo je podprto z dokumenti, kojih verodostojnosti se ni smeti dotekniti. Akti ti so vsakemu poslancu na razpolago: čita naj jih in potem naj sodi. Kaka da bode sodba, o tem ni možno dvomiti, če je sploh še kaj pravice na svetu. Če pa že govorite gospoda o „sramu“, menimo da bi se odločno moral sramovati vsakdo, ki vsprejme mandat, priborjen na tak način. Obžalu-

jemo Vas na tem, da ste prišli do prepričanja, da od strani sedanjega parlamenta ne smete nič dobrega pričakovati. Potolažite se: nam se približno jednaka godi. Nikakor vam pa ne moremo verjeti — oprostite nam — ako trdite, da vam je vse jedno, sedijo-li gori 2, 3 ali 4 vaši zastopniki, ker ta trditev vaša ni resnična. Čemu se je pa stranka vaša toli srdito borila, čemu je toli drznimi čini „korigirala“ vspeh volitve? Zatrđilo vaše, da ostanejo Italijani — vi jih že morate poznati! — to, kar so bili, vzamemo na znanje; vsprejmite izraz našega sožalja. Konečno dovolite nam odkritosrčno besedo: navidezna resignacija vaša porodila se je, ker slutite, kaj vas čaka! Ali to, kar vas čaka, zaslužno je v polni meri. Pojte no, pojte, koga hočete varati!

S takimi surovostmi se še ponašajo! V svoji številki od nedelje pripoveduje „Il Piccolo“ s posebno slastjo, kako je poulična sodrga v mestu Bujakem napala dva duhovnika, takó, da sta morala župan in žandarmerija posredovati. Menili bi, da je taka zdivjanost na sramoto vsaki stranki; no, nasprotnikom našim se dozdeva to posebno častno. Sram jih bilo! — O dogodku samem se nam piše: „Dne 8. t. m. dogodil se je v Bujah óin, pričajoč o nečuvni surovosti. Duhovnika Bottegara in Stefanutti imela sta posla pri c. kr. sodišču v Bujah. Pozvana sta bila kot priči o dogodku, dovršivšem se v Oprtliju dne 15. t. m. (Tega dne je sodrga v Oprtliju napala in insultovala duhovnike, došle k dekanatski konferenciji). Ubogima duhovnikoma so morali priteči na pomoč vsi štirje žandarmi. Ali pobalini niso hoteli pokoriti se poveljem zapovednika postaje, radi česar so morali nekatere odvesti v zapor. Slednjič so morali vmes poseči mestna straža, župan in sodnik. Na ulici bilo je 500—600 teh surovežev, ki so grozno rjovelj. Oblasti so se bale velikih izgrediv. Veleč. g. Bottegarja čakali so nekateri pol ure daleč pred mestom. V mestu bila so za napad pripravljena jacea, blato in druge stvari. Za ročenima duhovnikoma so kričali divjaki: Manjoli — deghe zo — čapéli — porchi de áčavi! Konjem g. Bottegarja porozali so uzde. O dogodku tem brzojavilo se je c. kr. namestništvu. V obče se misli, da je dogodek ta v zvezi z dogodkom v Oprtliju. Da vidimo, kaj store oblasti, pod kojih očesi se je vse to dogodilo!

Vladna komisija za konečno določitev prostega prostora v novi luki (porto franco) in drugih podrobnosti o priliki odvzetja preste luke, kakor tudi menda za pregledanje in določitev užitinske órte, bavi se v Trstu od minologa petka. Komisija sestoji iz avstrijskih in ogrskih odposlanikov. Določbe se menda oddajo dotičnemu odseku, predno pride stvar pred državni zbor. Vsakakor se bode moralo pretresanje tržaških zadev začeti v kratkem, kajti do odprave imamo samo še poldrugi mesec.

Zadeva mestnih dacarjev, o kateri smo svoječasnó že poročali, obravnavala se je zopet v zadnji seji mestnega zbora. Mestno starešinstvo se jako poteza za te „uradnike“, kakor jih imenujejo laški časopisi. V resnici pa so delavci-dinarji. Kako je pač, da se mestna gospóda toliko huduje in poteza za te ljudi, v tem ko so lansko leto zavrnili delalce v plinarnici ter jih postavili na tlak, ker so tirjali mallega polajšanja za svoje trudapolno delo? Nedavno je tukajšnji tehniški zavod odpustil iz dela tudi par stotin delalcev, ker je zmanjkalo dela, a nikdo se za te reveže ni potegnil niti jim preskrbel dela drugod! Tudi dacarji so delalci, ki z odpravo proste luke zgubé svoje delo — pa toliko krika! Vzrok tiči v tem, da so većinoma tuji in njihove barve ljudje iz sosednje Istre in domači renegati. Njih služba ni bila težavna, temveč so se cele božje dni potikali po mestu in okolici ter delali na korist tu vladajoče stranke, osobito začasa volitev. Do-

bro sredstvo so bili za njihove strankarsko namére, radi česar so jih je sedaj vzeli v svoje zavetje ter se repenčijo zoper vlado, ker je oprezna in premišlja, koga vzame v svojo službo. Inde irae. —

Ljudsko štetje v Koperskem okraji. V okraji tem se je našelo glede na občevalni jezik: 27.328 Slovencev, 15.074 Srbo-Hrvatov, 31.103 Italijanov, 268 Nemcev in 2 Čeha; skupno torej: 73.775. Potemtakem nadkriljuje v tem okraji število Slovencev in Srbo-Hrvatov za 11.029 glav. — Čitati in pisati znajo: 10.430 moških in 7589 ženskih. Samo čitati: 823 moških in 1194 ženskih. Ni čitati ni pisati ne znajo: 27.674 moških in 27.055 ženskih. Po veri je v tem okraji 74.657 rimskih katolikov, 90 grško-vatočne vere, 5 avsburske in 5 helvetske konfesije, 8 židov.

Iz Zagorja se nam piše: Poleg telovadnega društva Sokol se je osnovalo tukaj tudi bralno društvo, za katero je prebivalvalstvo jako navdušeno. Pri občenemu zboru dne 29. p. m. so bili voljeni v odbor: predsed. gosp. M. Medved, podpredsed. Weinberger, tajnikom Modic, blagajnikom Zimerman, preglednikoma Firm in Jerin. Premogarji tukajšnjega premogokopa ustavili so 1. majnika delo. Na štrajku je kriv nek list, ki je nekatere tako razburil, da so jeli še druge hujskati; posledica temu je bila, da so 2 zaprli in nekaj jih je moralo iti že v Ljubljano. Kesajo se danes vsi, da so se dali zapeljati. — Za slovesnost blagoslovljenja, oziroma razvitja zastave društva Sokol se delajo velikanske priprave. Več društev je zagotovilo svojo udeležbo. Ker bode slavnost sijajna, naj se jo kdor le more udeleži!

Iz Štorij se nam piše: Pred kakim dobrim letom — če se ne motim — je bil objavljen nek dopis v cenjeni „Edinosti“ iz tukajšnje občine, koji je slikal, kako ovire so se tačas stavile nedolžnemu petju. —

Sedaj je pa jasno dakazano, da ni bil takratnih homatij kriv nikak doma éinec, ampak, da je to zakrivila neka ptuja oseba, koja pa ne biva več mej nami, oseba, koja dolžnost bi bila, stvar pospeševati ne pa zatirati. —

Ukljub vsemu temu je nastopil o prošlih velikonočnih praznikih v tukajšnji cerkvi prvikrat nov mešan zbor, kojega petje je g. pevovodja s harmonijem spremljal.

Ker sem bil slučajno to praznike v Štorjah, naj povem resnico, da me je to petje presenetilo. Nisem se mogel načuditi pogumu, s kojim so ti mladi pevci prvič nastopili, kakor bi bili to že stari in izkušeni pevci. — Osobito mi je dopadel bas in smelo trdim, da se ne more vsaka vas ponašati s tako krepkim in prijetnim glasom. Pohvaliti moram tudi sopran, alt in tenor. Želeti je, da se zbor še pomnoži.

Rad verjamem in priznavam, da na deželi, zlasti manjih vaseh, težavno najti glasov, kakoršnih bi si razvajen človek želel. Vendar se nadjam, da se doseže polagoma tudi to. —

Poizvedel sem tudi pozneje, da se pevci in pevke pridno in marljivo vežbajo v petju, ter da skoro vsako nedeljo in vsak praznik iznenadijo občinstvo z novimi skladbami.

Akoravno so od težkega dela trudni in zmučeni, vendar prihajajo redno in z veseljem k pevskim vajam. —

Javne pohvale so tedaj vredni ti pevci in njihov pevovodja, ker se trudijo za izboljšanje petja.

Slednjič bi jim pa svetoval, da se urijo tudi v narodnem petju, kolikor jim v to čas in okoliščine dopuščajo, ker petje poslađi človeku marsikatero urico, da voljneje prenaša križe in nadloge tega sveta, kakoršnih nikomur ne manjka. — Le tako naprej!

Poslušalec.

Na božjo pot na Trsat se je odpeljalo iz Trsta 580 oseb.

Nov parnik za prenašanje min za c. kr. vojno mornarico spustili so v morje minolo soboto predpoludne v ladjetesalnici

sv. Roka. Kumovala je žena g. mornaričnega okrajnega poveljnika Semsey de Semse. Parniku ime je „Salamander“.

Proti poljskim mišim, katere je čisto prav težko odvrniti, navajajo to-le sredstvo. Na mesto, kamor navadno hodijo v škodo, nadenejo jim košček kruha, v katerega se je dejal košček živega apna. Malo proč jim pa postavljajo posodo polno vode. Miši se najedo kruha, kateri jih jame žežati in ko vidijo vodo, hlastno se je napivajo; voda pa v njih želodcu razsiplje košček živega apna in miši pomori.

Vreme imeli smo več dni slabo. Deževalo je neprenehoma. Po okolici je delo na polju sploh zaostalo; zarod, ki je začetkoma lepo kazal, se pa preveč pretvarja v „vilice“. Ako nam Bog ne da ugodnoga vremena, ni se nam nadejati dobre letine. —

Utopljenca A. Zanon, 30 letnega, omoženega izvlekli so iz morja pri pomolu sv. Karla. —

Nesreča. 59 letni vodotop Anton Berlessi iz Trata delal je pri vzdigovanju neke ladije iz morja pred Piranom ter nenadoma pod vodo umrl. Izvlekel ga je iz morja nek drugi vodotop ter so ga prenesli v mrtvašnico sv. Justa.

„Slovanskega Sveta“ 9. štev. ima naslednjo vsebino: 1. Brez adrese! 2. Odprto pismo gosp. dru. Levu Bilinskemu. 3. Kritika o latinskem obredu: Gledé na koledar, specijalno velikonočni praznik. 4. Adresa Mladočehov. 5. Ruske drobtinice. 6. Sanje. (Pesem). 7. Вѣдѣніе (Videnije: ruska pesem). 8. Rossijska i Jevropa. (Knjiga N. Ja. Danilevskega). 9. Ogled po slovanskem svetu. 10. Književnost.

Bratje „Sokoli“!

Javlja se Vam, da je letošnji redni občni zbor našega društva dne 24. t. m. ob 3. uri popoldne v prostorih „Delal. podpornega društva“.

ODBOR.

Gospodarske in trgovinske stvari Domača beseda.

Svojim rojakom na Krasu
zapisal Fran Bunc.

(Dalje.)

II.

Prav dobro vem, da me utegne marsikateri mojih dragih čitateljev, prebravši moj spis na marsikaj opomniti. — Evo: nekateri bodo rekli, da jim primanjkuje gnoj, drugi bodo tožili, da na Krasu je premalo krme za živinorejo itd. — Vse to je istina, a kje biva vzrok vsemu temu? — Umni in nepozabljivi pok. Vrtovec je pisal v svoji vinoreji: Delajte iz polja senožeti! Da, če preračunimo, koliko nas stane obdelovanje našega, že davno izmolženega polja, pa katero sejemo pšenico, ječmen, turšico itd. tako vidimo, da smo vedno skoro na izgubi. — Suša in huda burja navadno uničita naše od leta do leta zmiraj bolj pičle pridelke; kajti polje ali njiva se le takrat suši in burji vpirati zamore, če se vsaj vsako 5. ali 6. leto na dva „pikona“ prekoplje in tako pret ali zemlja na njej zrahlja; le na tako prekopani njivi zamoreš pridelka pričakovati. Tako so nekda delali naši dedje in prededje. — Na prekopani njivi se razprostirajo koreninice rastlin na široko in globoko; postanejo krepke in se zamorejo vpirati suši in burji. A pri vsem tem bi mi prav malo na boljsem bili, kajti od nekaj let sem se je mnogo mnogo na sveti premenilo. — Dandanes se nam ni bati več draginje in hude lakote. Cel svet je premrežen se železnicami. Hlaponi na železnici in parobrodi na morju vozijo z majhnimi stroški blago in živež vsake baže, iz kraja v kraj, kakor potreba donaša. — So dežele in kraji, kjer je zemlja za žito tako rodovitna, da žito vsake baže brez gnoja in brez velikega truda bogato dozori. Če v kaki deželi radi slabe letine

preti lakota, ni treba drugega nego, brzo-javiti in žito pride lahko v dveh ali treh dnevih v deželo, ne da bi cena visoko poskočila. Letos so prodali naši vinorejci kraški teran po 35 gld. in nekateri celo do 40 gld. 1 hektar; koliko turšice bi silahno zamogli kupiti naši kmetje z 2., 3. hekt. našega kraškega terana? —

Če bi mi tedaj naše polje z deteljo obsejali in v senožeti spremenili, koliko krme bi si zamogli pridobiti! — Mi bi lahko potem krmili doma krave, katere bi nam tako koristile, kakor našim hribovcem, in z mlekom, maslom, sirom si mnogo opomogli. Kakšne so sedaj naše krave in koliko nam koristijo, ko si navadno poleti rebra na solcu pečejo in zobe z bilkami po naših obinskih pašnikih trebijo? — V kakšnem stanu je sploh naša živinoreja? — Kam je prešla reja ovac, od katerih so naši stariši dobivali gorko zimsko obleko in „kraške suknje“, katerih ni dež nikdar premočil in v katero se je kraška burja zastoj upirala? — Menda vse to smo odstranili, da bi naše polje ohranili in naša goveda na pašnikih o času hude vročine mučili! — Je li našemu kmetu v korist, da je domačo ovčjo obleko opustil in si kupuje po štacunah ptuje blago za obleko, večkrat narejeno in na upanje, v kateri on in njegova deca po zimi od uraza trepetajo in skoro zmerzujejo? — Je li more prinesli naše polje toliko dohodkov, da zamoremo platiti dolg, katerega smo naredili po prodajalnicah radi obleke? — Stoletja so se naši pradedje z rejo ovac pečali, ker so dobro vedeli, da so naši hribovi in skalnate pustinje za to ustvarjeni. A po tej poti se pašniki ne dajo zboljšati. Modra vlada, katera več tisočakov v našo korist valed pogojzdovanja naših kraških goljav potrosi, ona nas uči, kako imamo ravnati, če hočemo da bode trava na naših pustinjah rastla. S hvaležnim srcem pristopimo tedaj k zasejanju mladih dreves in pogojzdovanju našega golega Krasa! —

Tudi naši travniki ne dajo toliko krme in sene, kakor nekaj. Uzrok temu je tudi ta, ker so naši travniki od paseče se govedine poteptani tako, da zelišča na njih se ne morejo ne na široko ne na globoko razprostrirati in razvijati. Naši travniki so popolnoma enaki našemu polju; vae je tako trdo kakor naše skale, in valed tega ne zamorejo uspešno rasti ne zelišča in ne druga rastlina. Radi gnoja mi ni treba mnogo opomniti; kajti vsakdo vé, da gnoj je kruh kmetu. Če hočemo imeti gnoj, moramo se pečati se živinorejo, in če hočemo živalstvo rediti, moramo za krmo akribeti; a krmo zamoremo le po tem načinu dobiti, če deteljo na njive sejemo in tako njive v senožeti spreobračamo. —

Pridno pristopimo k pogojzdovanju naših obinskih pašnikov. Poprimimo se zopet reje ovac, kajti ovca nam bode stoterno povrnila, če jej privoščimo uživati zdravilni zrak po naših hribovih in obinskih pašnikih, temveč, ako se bode hladila pod senco zasajenih in čvrsto rastočih dreves. (Konec prih.)

Oznanilo.

Občina Št. Peter na Notranjskem si je dobila štiri letne semenje, in sicer: I. 17. marca, II. v ponedeljek po sv. Rešnjem telesu, III. 9. avgusta in IV. v četrtek po Roženkranski nedelji. Prvi semenj za živino in razno blago bode letos v ponedeljek

dne 1. junija 1891

po sv. Rešnjem telesu. Za obilno vdeležbo se priporoča občinsko oskrbnistvo.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Razglas.

Visoko c. kr. namestništva v Trstu je z ukazom dne 17. januarja t. l. št. 494/III dovoljilo, da se v vasi Boljunec pri Dolini mesečni semenj na 24. dan vsacega meseca pričneš 24. junija t. l. za živino ter prostem obrtu pripušeno blago vrši, izjemši prilično na ta dan spadajočega praznika, za kateri slučaj se ta semenj na drugi dan bode preložil.

P. n. občinstvu se to z dostavkom naznani, da se bode prvi semenj

24. junija 1891

vršil in se za obisk vabi.

Županija Dolina
7. maja 1891.

Candee-ve škropilnice

proti peronospori od mnogih strani za najboljše spoznane, se dobivajo le pri

Živic in družb. v Trstu
ulica Zonta 5

po lanskim niskim cenam. — Dobivajo se tudi izvrstne žvepljalke za trte in in vsakovrstni stroji za kmetijstvo; mlatilnice in čistilnice za žito, stiskalnice za grozdje in tropine, mlinci za grozdje, sesalke itd.

Priporoča se omenjena trdka vsem rojakom za obilne naročbe.

Mejnarodni promet
prve Primorske družbe za prevažanje mēblev
KONRAD EXNER
via Squero Nuovo št. 7, skladišča via Ferriera št. 9 (Telefon št. 265) v Trstu.

Podružnice v Pulji, Gorici, na Reki in v Opatiji
Zavod za shranjevanje mēblev in efektov.
Prevažanje mēblev vzprejemlje se na vse strani.
— Razpošiljajo in vzprejemljejo se v varstvo kovčegi, zaboji, koši itd.
Trgovinska agentura državnih železnic. —
Spedijski bureau c. kr. južne železnice v OPATIJI.

Redna dovažanja in odvažanja do in od parnikov —
Nakladanja in razpošiljanja na vse strani. —
Zastopniki v vseh mestih doma in v inozemstvu. Služba za poštno in hitro pošiljavo in pošiljavo priljage.

Glavna agentura paroplovnih družb za lstro in Dalmacijo.

NB. Prazni vozovi za prevažanje mēblev odpošiljajo se točno na vse postaje. Informacije točne in gratis. Vprašanja je stavljati direktno na centralo v Trstu.

Zadruga „Preustrojstvo vjeresije“ u Trstu

(VEREIN CREDITREFORM)

sa 350 podružnic u Austriji, Ugarskoj, Njemačkoj, Belgiji i Švicarskoj pribavlja obavijesti brže nego li ikoji drugi Bureau te preuzimlje takodjer utjerivanje dvojbenog duga. Svaki član dobije imenik 350 podružnica sa imeni ravnatelj, tako da može dobiti sve obavijesti izravno te dobiva takodjer odgovore izravno i prosto od poštarije. Potrebno je za sve trgovce, koji rade sa inozemstvom i za sve one, koji žele stupiti u nove i dobre odnose sa inozemstvom. Godišnji prinos for. 6. Predplatu prima

Ravnateljstvo
Zadruga „Preustrojstvo vjeresije“
A. Chelius — Via Valdirivo br. 6.

1-2

IVAN GODINA

ima svojo

kleparsko delavnico

v ulici via Giulia št. 21.

Prodaja, napravlja in popravlja vsake vrste kleparske stvari, bodisi iz cinka, kositerja, bakra ali medena itd; zalivnike vsake vrste; vrče za mleko, vrče za nategavanje vode in druge za pohištvo potrebne stvari; različne mehe za žvepljanje; sesalke za vodo; banje za kopanje.

Priporočam se toraj vsem onim, ki potrebujejo take reči, in pridodam še, da so pri meni cene jako nizke.

6-10

Naznanilo.

P. t. občinstvu naznanjam, da sem

otvoril

na Dunaji, I., Kohlmarkt št. 22.

ELEKTROTEHNIČEN ZAVOD

Vsprejemam vsa dela, spadajoča v to stroko, upeljavo električnega svetla, prenos električne sile in dr.

Cene računam najsolidnejše.

Vsa pojasnila dajem z največjo natančnostjo in hitrostjo.

J. ŠČUKA & Comp.

Vaba za ribji lov

IZVRSTNO! 4-4

Kdor hoče uspešno ribariti po odprtem ali zaprtom vodovju (po rekah, bajerjih itd.) bodisi s trnikom ali mrežo in ribe od daleč in iz globine vabiti, kupi naj si moje izvrstne nezastrupljene vabe za ribji lov s poukom, kako je isto rabiti. Došlo mi je obilo zahvalnih pisem. Cena 2 marki. Izdelujem tudi poznano dobro vabo za lov na rake, vidre, podlasice, zajce, lisice, dihurje, srne itd. Cena 2.20 mark. — Naslov: Portaskiewicz Witterungsfab. BRESLAU, Kletschkauerstrasse 4.

Krasne uzorke na privatne naročitelje 20-18 badava i franco.

Jošte navidjene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Dooking za visoko svećenstvo; propisane stvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livre; sukno za biljard i igranje stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, stvari koje se pere. Plaid za putnike od 4-14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čiste vunene suknene stvari nipošto jeftine cunje, što su ih posvud nudjaju, te jedva podnosno krojačke troškove, neka se obrati na

IV. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske. U mojem stalnom skladištu u vrednosti od 1/2 milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici j-st pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostanaka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzoraka u kratko ništa preostalo, te je ono usljed toga prava alioparija, kad tvrde sa suknom objelodanju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nakane takovog postupanja jesu bijelodane. — Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povratiti novac. Kod naručbe treba navesti boju, dužinu i cianu.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzete preko 10 for. franko. 13-24
Dopisuje u njemačkom, mađarskom, češkom, poljskom, italijanskom i francuskom jeziku.

Griena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazež, zadavica, rora, zapala ustijuh itd. mogu se u kratko vrijeme izliječiti rabljenjem

NADARENTH 27-30

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi Prendini, lečbar i ljekarnar u Trstu. Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdenih kašljah, navadne jutranje hreputavice i grlenih zapaloh nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponajinju. Zato treba uvijek zahtijevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima natpisano na jednoj strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom. Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svijeta.

42-43

Riunione Adriatica di Sicurtà

v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v svih kombinacijah

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883
Glavnica društva gld. 3.300.000—
Rezervni fond od dobičkov „ 536.622 02

Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje 150.000—
Rezervni fond za poštjenje na premikanja vrednostnih efektov 161.500—

Premiana rezerva vseh oddelkov 7.342.780 36
Rezerva za skode 267.601—

24-9 V portfelju:
Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih 16.954.118 57

Skupni znesek v h škod plaćanih od 1. 188 do 1883 gld. 114.949.847 05

Urad ravnateljstva:
Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši)

DROGERIJA

na veliko i malo

G. B. ANGELI

4-3 TRST

Piazza della Legna br. 1.

sa odlikovanom tvornicom kista

i velikim shladilišćem boja na ulje vlastite priprave. Okvire engleske, francuske, njemačke itd. itd.

Osim toga velik izbor

MINERALNIH VODA

dobavljenih ravno iz vrela zajamčene svieže, kano i:

Sumpora iz Romanje

za sumporati traje, pomješanoga sa modrom galicom vrlo fino sameljenoga, uporabiva proti mldevu (peronospori).

3-8

La Filiale della Banca Union

TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio - Valute.

a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando PER BANCONOTE: PER NAPOLEONI:

3% c. preav di 5 g n	2 1/4 % c. preav di 20 g n
3 1/2 % „ „ „ 12 „	3 „ „ „ 40 „
4 „ „ „ 4 mesi fissa	3 1/4 „ „ „ 3 mesi
4 1/2 „ „ „ 6 „	3 1/2 „ „ „ 6 „

Il nuovo tasso d'interesse principierà a decorrere sulle lettere di versamento in circolazione dal 1 e 8 Marzo 1890 a seconda del relativo preavviso.

In Banco giro abbonando il 2 1/4 % interesse annuo sino a qualunque somma: prelevazioni sino a f. 20.000, a vista verso chèque; Importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest ed altre principali città, rilascia loro assegni per queste piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

b) Sincarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e diviso, nonchè dell'incasso di assegni, cambiali o coupons, verso 1/8 % di provvigione.

c) Accorda ai propri committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie, e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

d) Vende le Lettere di pegno 4 1/2 % e 5 1/2 % della Banca Commerciale Ungherese di Pest e le lettere di pegno 4 1/2 % dell'i. r. priv. Banca Ipotecaria austriaca di Vienna.

5-12

Trieste, 24 Febbrajo 1890.

Tiskarna Dolenc v Trstu

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cotič.